

Správa o výsledkoch prieskumu zameraného na zmapovanie situácie ohľadom financovania škôl a školských zariadení cez originálne kompetencie

Slovenská komora učiteľov zrealizovala v období marec - október 2015 v školách a školských zariadeniach prieskum zameraný na zmapovanie situácie ohľadom financovania cez originálne kompetencie, ako aj iných kompetencií zriaďovateľov, ktoré vyplynuli z decentralizácie školstva. Druhé uvedené sme vyhodnotili a zverejnili ešte v júni, kedy sa rozhodovalo o legislatívnych zmenách, ku ktorým mal prieskum čo povedať. Správu z tejto časti, ako aj metodiku uskutočnenia celého prieskumu, je možné pozrieť v nasledujúcom linku: <http://www.sku.sk/clanok-258-sprava-o-vysledkoch-prieskumu-zameraneho-na-zmapovanie-situacie-ohladam-kompetencii-zriadovatelov-skol-a-skolskych-zariadeni-ktore-nadobudli-decentralizaciou-skolstva.html#readmore>

V nasledujúcej správe sa preto zaoberáme už len interpretáciou výsledkov prieskumu týkajúcich sa financovania škôl a školských zariadení cez originálne kompetencie, resp. z podielových daní miest a obcí. Pre lepšiu prehľadnosť správy považujeme za potrebné opäť uviesť zapojenosť do prieskumu – 1379 škôl a školských zariadení, ktorých sa tento spôsob financovania týka, t. j. materské školy, základné školy, základné školy s materskou školou (pre ich školy a zariadenia financované cez originálne kompetencie), základné umelecké školy, školské kluby detí, centrá voľného času, jazykové školy, internáty, z toho 870 (63 %) škôl a školských zariadení s právnou subjektivitou a 509 (37 %) bez nej.

Riaditelia škôl a školských zariadení bez právnej subjektivity uvádzali, že dochádza k nevyplácaniu príplatkov, ktoré zo zákona pedagogickým zamestnancom prináležia: V 3 % išlo o nevyplácané príplatku za triedníctvo, až v 26 % (132) príplatku za zmenu, v 7 % príplatku za kredity a v 4 % príplatku za riadenie. Výrazne najviac prípadov sa vyskytovalo v oblasti materských škôl.

V položke ohľadom uznávania nadčasov (preplatenie/čerpanie náhradného voľna) sa až 20 % (102) riaditeľov vyjadrilo, že pedagógom ich školy/školského zariadenia nie sú uznávané zo strany zriaďovateľa nadčasy vôbec.

Pri otázkach spoločných pre školy a školské zariadenia s právnou i bez právnej subjektivity sa 3 % (44) riaditeľov vyjadrilo, že ich pedagógovia vôbec nemajú umožnené zúčastňovať sa akreditovaných vzdelávaní a až 19 % (261) riaditeľov uviedlo, že pedagógovia sa ich môžu zúčastňovať len v obmedzenej miere. Opäť najviac z uvedeného sa týkalo materských škôl a následne zariadení spadajúcich pod základné školy.

19 % riaditeľov (269) uviedlo, že ich školy nedostávajú financie na kreditové príplatky pre pedagógov a ďalších 7 % (93) v možnosti „iné“ konkretizovalo najčastejšie nasledovne: *až od tohto roka, ale doteraz nie (po komunálnych voľbách); rozpočet nie je navýšený o kreditové príplatky; majú len pedagógovia v ZŠ; obmedzenie len na jedného pedagóga*

z MŠ; vezme sa z osobného ohodnotenia a presunie do kreditového príplatku; len 6 %; zatiaľ sme pre nedostatok kreditov o príplatok nepožiadali.

Podľa 26 % (355) riaditeľov nie sú ich školy poskytnuté finančné prostriedky vo výške podľa platnej legislatívy. Ďalších 10 % (135) v možnosti „iné“ najčastejšie uvádzalo: *nevieme posúdiť; nie sme dostatočne informovaní; finančné prostriedky na minimálnej úrovni; nie vždy; čiastočne; je to neprehľadný systém; zvyčajne napokon dofinancované; s omeškaním*

Nespokojných so súčasnou situáciou financovania škôl a školských zariadení cez originálne kompetencie je až 73 % (1012) riaditeľov a ďalších 6 % (78) v možnosti „iné“ uviedlo najčastejšie: *častočne; neviem; potrebných je viac financií; privítali by sme priame financovanie; je potrebné zjednotiť financovanie; bolo by potrebné aby nám dávali 100 % normatívu; viac by sme potrebovali na obnovu zariadení v ŠJ; normatív nie je postačujúci na prevádzku; mnohé obce neprispievajú deťom na krúžky; neinformovanosť ohľadom financovania zo strany zriaďovateľov; potrebné je zvýšiť na kapitálové výdavky; dobrý systém, len málo financií; až na kredity spokojnosť*

Až 84 % (1163) riaditeľov škôl a školských zariadení financovaných cez originálne kompetencie je za to, aby boli tieto financované cez prenesené kompetencie, t. j. priamo z ministerstva školstva, ďalšie 4 % (53) v možnosti „iné“ najčastejšie uvádzalo nasledovné: *neviem; možno; čiastočne; postačujúce je definovať v zákone financie ako účelovo určené pre školy; áno, ale s navýšením normatívu; neistota, či normatív pokryje financovanie aj menších škôl; je to jedno; záleží od množstva byrokracie ohľadom toho*

V nepovinnnej otvorenej otázke ohľadom ďalších skúseností riaditeľov so zriaďovateľom sa okrem množstva odpovedí z oblasti iných kompetencií objavilo aj 276 (20 %) odpovedí týkajúcich sa skúseností vo vzťahu k financovaniu. Najčastejšie uvádzali tieto:

- *Nedostatok financií na originálne kompetencie – žiadne financie na rekonštrukcie budov, modernizáciu zariadenia, didaktické pomôcky, IKT, financie postačujú len na mzdy a energie (častokrát ani na tie); holé mzdy; pre nízky obnos financií nemožnosť zamestnať potrebný počet vychovávateľiek na počet žiakov; nízky normatív na diéta; CVČ nedostávajú na žiakov s trvalým pobytom v iných obciach od týchto obcí financie; pre nedostatok financií pre originálne kompetencie ZŠ hradia školám a školským zariadeniam v ich riadiacej pôsobnosti z prenesených kompetencií to, čo má byť hrazené z originálnych, čím musia porušovať legislatívu; nepreplácanie náhradného voľna, čím sa pedagógom v materských školách hromadí nevyčerpaná dovolenka, nakoľko s výnimkou troch týždňov sú tieto školy väčšinou po celý rok v prevádzke.*
- *Stagnujúce rozpočty - neráta sa s kreditovými príplatkami, zvýšením miezd z dôvodu vykonania atestácií, zvyšovania platových taríf, zvyšovania kvalifikácie ukončením vysokoškolského štúdia; pri priznaní kreditového príplatku alebo zaradení do vyššej platovej triedy po atestácii dochádza ku kráteniu osobného ohodnotenia alebo príplatku za riadenie a teda v konečnom dôsledku k zvýšeniu mzdy nedochádza.*
- *Netransparentné zaobchádzanie s financiami na originálne kompetencie - neinformovanosť o rozpočte; porušovanie VZN, čo sa týka príspevku na diéta; porušovanie legislatívy ohľadom výšky pridelených financií (poskytnú len 60 %, 50 %, 30 %); neposkytnutie financií v zastupiteľstvom schválenej výške; uprednostňovanie školy pred inými školami v rámci jednej zriaďovateľskej pôsobnosti v oblasti financovania.*
- *Neposkytovanie financií účelovo viazaných na výchovu a vzdelávanie detí, ktoré majú jeden rok pred plnením povinnej školskej dochádzky.*

- Z dôvodu ušetrenia financií - *požiadavky na čo najnižšie vzdelanie pri prijímaní pedagógov v MŠ do pracovného pomeru; bezdôvodne skrátené úväzky pedagogických zamestnancov; porušovanie legislatívy ohľadom nízkeho počtu učiteľiek vzhľadom na počet detí.*
- Žiadne problémy.

Na záver mali riaditelia možnosť vyjadriť svoje pozitívne skúsenosti s financovaním cez originálne kompetencie. Takúto skúsenosť uviedlo 17 % (228) riaditeľov, pričom najčastejšie sa vyskytovali tieto: *veľmi dobrá spolupráca so zriaďovateľom v každej oblasti, vrátane financovania; poskytovanie prostriedkov v zmysle platnej legislatívy; vyplácanie v plnej výške; poskytovanie financií aj na príplatky, preplácanie nadčasov, odmeny, financie aj nad rámec legislatívy; dofinancovanie v prípade potreby; priaznivá situácia, modernizácia, zabezpečovanie učebných pomôcok, zveľadovanie priestorov.*

Ostatní (83 %) neuviedli žiadnu pozitívnu skúsenosť s financovaním cez originálne kompetencie alebo uviedli, že žiadnu takú nemajú, resp. majú len negatívne skúsenosti alebo negatívne skúsenosti konkrétne pomenovali. Najčastejšie sa opakovali vyjadrenia nasledovného typu:

- *záleží na tom, kto je práve starosta či primátor,*
- *obohacovanie sa obcí financiami určenými školám a školským zariadeniam, neposkytnú ani toľko, koľko sú povinní poskytnúť,*
- *financovanie je poddimenzované, normatívy sú nízke,*
- *rovnaká výška rozpočtu niekoľko rokov napriek nárastu plátov pedagógov,*
- *meškanie prevodu z originálnych kompetencií, školy musia za prevádzku a mzdy zariadení uhrádzať financie z prenesených kompetencií,*
- *neinformovanosť o prerozdeľovaní financií zo strany zriaďovateľa, nedobrá komunikácia v tomto smere,*
- *školy a školské zariadenia by mali byť financované cez prenesené kompetencie,*
- *CVČ – na žiakov s trvalým pobytom v iných obciach neposkytujú tieto obce financie CVČ, legislatívna zmena platná od roku 2013 bola zlá.*

Z výsledkov prieskumu vyplynulo, že v prípade financovania škôl a školských zariadení cez originálne kompetencie ide o neprehľadný systém, ktorého dôsledkom je v mnohých prípadoch používanie rôzne veľkej časti prostriedkov pridelených v rámci normatívneho financovania na iné priority samospráv, ktoré neraz prevyšujú záujmy škôl, detí, žiakov a pedagógov. Výsledky poukazujú na potrebu takej zmeny, aby všetky školy a školské zariadenia boli financované z prenesených kompetencií.

SKÚ je preto za takúto zmenu a vyjadruje podporu petícii OZPŠaV http://www.ozpsav.sk/files/peticny_harok.pdf za zjednotenie financovania a riadenia verejného regionálneho školstva. Zároveň verí, že petícia, ako aj výsledky prieskumu, budú brané do úvahy pri zmene legislatívy týkajúcej sa financovania škôl a školských zariadení.

Podrobnejšie výsledky dotazníkov sú dostupné na:

<http://docs.google.com/spreadsheets/d/1pIbW40xraarcDTd3jggEJNB7UXt0G79nbRI3y8oFSBg/edit?usp=sharing> (MŠ)

Slovenská komora učiteľov

Ružová dolina 29, 821 09 Bratislava

http://docs.google.com/spreadsheets/d/1W_C492qOWn3-dFv1UXLqWQRqhzeEIMf2QyDIPPdfFAk/edit?usp=sharing (ZŠ, ZŠ s MŠ)

<http://docs.google.com/spreadsheets/d/19EJnD9lpj8a6ox5IGINdW3lz124R1AGDz7mC0bGPkU8/edit?usp=sharing> (ZUŠ)

<http://docs.google.com/spreadsheets/d/1qFSBYIb12R5VXkXSTGqpG3VsXDdVKAm5RwgRAtdICrA/edit?usp=sharing> (JŠ)

http://docs.google.com/spreadsheets/d/1-5cvyDTohbV2rg1E98vbChBo2szvv9omOsoe_dGlhdc/edit?usp=sharing (CVČ)

http://docs.google.com/spreadsheets/d/1asqdZ8jW-f5eIIaR48bJJw_Tg1mSwM3k1HK_wAzmgpI/edit?usp=sharing (internáty)